

Szvetelszky Zsuzsanna

KÉT FÉNY

WORLD PRESS PHOTO

2018-10-05 | PRÓZA, WORLD PRESS PHOTO

Kemencebarlang: így fordítják magyarra a szót, aminek nyelvünkben nincs igazán megfelelője, holott barlanglakásaink, pincehajlékaink („lyukpincéink”, „partlakásaink”) nekünk is vannak, évszázadok óta és országszerte. Félő, hogy lesznek is: a barlanglakás a legingatlanabb ingatlan – de egyben a legvagyontalanabbak lakhelye.

Az ott lakók életvitele, kultúrája a történelem egyik rejtélye: még hazánkban is leginkább a terepbejárásakor szerzett saját információira hagyatkozik a legtöbb kutató. A hajlékok precíz leírásán túl kevés adat szól a barlangban élők – többnyire nincstelenek, esetleg napszámosok – életéről, mindennapjairól: ezeket az adatokat nem egyszerű megszerezni, és keveseknek van kedve olvasni a témáról.

Li Huaifeng fotóján két testvért látunk, akik tradicionális, hegyoldalba vájt yaodongban (kemencebarlangban) élnek a Föld legnagyobb löszvidékén, a kínai Löss-fennsíkon. Több mint öt Magyarország férne el a belső-ázsiai nagytájon, ahol milliószámra lehet lakóbarlangokat találni. A földfalú hajlék télen és nyáron is védi a lakókat az időjárás viszontagságaitól, csak a földrengések veszélyesek.

ömlik a fény

A képen yaodong-szobabelsőt látunk, és két lakójáról annyit tudunk, hogy az idősödő, nőtlen fivérek egész életüket itt élték le. A szoba meglehetősen lakályos: földpriccs helyett vetett ágy áll benne, és két, az ilyesféle terekben megszokott vakablakhoz képest hatalmas ablakon át ömlik a fény. Az idősödő férfiakat is ezek a nyalábok világítják meg, annyira erősen, hogy nehéz kivenni, mosoly ül-e az arcukon. Azt is csak találgatni tudjuk, milyen élete lehetett a két férfinak együtt, évtizedeken keresztül ebben a térben, hogy alakult ki családtalan magányuk és feltételezett egymásrautaltságuk, enged-e a kultúra feszültséget, és ha igen, milyen az intenzív összezártságban. Az európai szemnek egzotikus történetek bontakozhatnak a fotó láttán, de ne engedjünk most a kísértésnek – keressük meg inkább a képen a másik fényt!

A férfiak az asztallal szemben ülnek, az asztalon nyitott és bekapcsolt laptop sugárzik. Notebook vagy ultrabook: mindegy. Az agglegények a monitort bámulják, s feltehetően találtak valami érdekeset, mert a világos háttér arra enged következtetni, hogy nem filmet néznek. Szinte kizártnak tartom, hogy szövegszerkesztéssel foglalkoznak, kicsi az esélye, hogy adatrögzítéssel egészítik ki jövedelmüket: nagy eséllyel interneteznek.

A kép különálló világokat kapcsol össze: a barlang ősi, a technológia új, a kettő együttes megjelenéséből ellentmondásra következtethetnénk. Persze az is lehet, hogy a férfiak csak pár napra kapták kölcsön, és azért szemlélik akkora örömmel az újdonságot. Nem tudhatjuk, hogy wifi van a löszlakásban vagy minirouter, mindenesetre a gépen túl a hálózat is megjelent a kemencebarlangban.

Csak hogy Kínában vagyunk, ahol az internetes szabályozás szigorú, az online tér jóval nagyobb hányadát tartják kontroll alatt, mint a világ számos más pontján, s itt mást jelent a mondás, hogy a net kinyitja a világot. A két fivér alaposan ellenőrzött világra csodálkozhat rá, ebből a barlangból más látszik, mintha például a Megyer-hegyi tengerszem melletti régi, riolittufa-hajlékokban kezdene valaki információt keresni mobilinternet segítségével.

Nem hiszem, hogy a két testvér erről sokat tud. Talán így is nagynak és nehezen beláthatónak érzik az online teret. Elég nekik annyi, amire a korlátozott interneten rácsodálkozhatnak?

kép | Emberek, 3. díj, egyedi

Li Huaifeng

Két fivér hagyományos, hegyoldalba vájt yaodongban („kemencebarlangban”) lakik a Lösz-fennsíkon, Kína középső ország részében. A földfal jó hőszigetelő, a lakókat a hideg telektől is megvédi.